

Miljø- og teknikudvalget

Drift

Bevillingsområder:

Miljø og teknik

Miljø og teknik, takstfinansieret

1. Beskrivelse af området

Miljø- og teknikudvalgets budget er fordelt på to bevillingsområder: Det skattefinansierede område og det takstfinansierede område. Nedenstående tabel viser hvilke budgetområder, der er omfattet af bevillingen for det skattefinansierede område med budgetbeløbene for 2021.

Mio. kr. 2021-priser	Udgift	Indtægt	Netto
Miljø og teknik	357,8	-31,3	326,5
Serviceammen	357,8	-31,3	326,5
Natur og Miljø	25,0	-2,1	22,8
Veje og Trafik	164,2	-16,6	147,6
Ejendomsservice	173,4	-12,5	160,9
Driftsafdeling	-4,9	0,0	-4,9

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med driftsudgifter for 357,8 mio. kr. og indtægter for 31,3 mio. kr., hvilket giver et samlet nettobudget på 326,5 mio. kr.

En stor del af de medarbejdere, som varetager myndighedsudøvelse og administration af forvaltningens område er budgetteret under økonomiudvalget. Det omfatter foruden budget til myndigheds- og administrativt personale og ledelse også personalerelaterede udgifter samt kontorhold, IT-systemer mv.

I budget 2021 er der udmøntet en årlig besparelse på knap 0,9 mio. kr. ved ingen prisfremskrivning af budget til varekøb og tjenesteydelser.

1.1 Natur og Miljø

Natur og Miljø varetages af sektionerne Grønne områder og Friluftsliv, Miljø, Natur og Landbrug samt Randers Naturcenter

Mio. kr. 2021-priser	Udgift	Indtægt	Netto
Natur og Miljø, driftsbudget	25,0	-2,1	22,8
Grønne områder og friluftsliv	17,1	-1,0	16,1
Miljø, Natur og Landbrug	5,1	-0,7	4,4
Randers Naturcenter	2,8	-0,4	2,4

I de tre sektioner er der i alt beskæftiget ca. 30 medarbejdere, hvoraf lønbudgettet til ca. 25 medarbejdere er budgetteret under økonomiudvalget.

Grønne områder og Friluftsliv

Afdelingen varetager bestillerfunktionen ift. køb af driftsydelser på det grønne område, naturpladser, naturforvaltning samt skove. Hovedparten af ydelserne købes i Driftsafdelingen.

Grønne områder og naturpladser

Der er afsat i alt 11,4 mio. kr. til drift og vedligeholdelse af grønne områder. De 3,9 mio. kr. omfatter drift af beplantninger, legepladser m.v. i småanlæg, beplantningsbælter samt blomsterkummer til byens torve og pladser. Hertil kommer drift af beplantninger langs vej- og stiarealer samt på offentlige p-pladser i byområder, hvor der er afsat 5,7 mio. kr.

Herudover er der afsat 1,8 mio. kr. til drift af grønne områder ved skoler, ældreboliger/plejehjem, offentlige bygninger o.l. På skolerne og ved ældreboliger/plejehjem omfatter budgettet udelukkende driften af de større græsarealer, træer og læhegn.

Naturforvaltning og skove

Natur og Miljø planlægger og bestiller pleje af kommunale skove, naturområder, fredninger og fortidsminder. Borgernes adgang til naturområder forbedres løbende, og der arbejdes med formidling af områderne både ved skiltning på de enkelte lokaliteter og på hjemmesiden. Endvidere indgår arbejdet med at etablere mere skov i Randers Kommune. Opgaverne løses for hovedpartens vedkommende af Driftsafdelingen. Der er afsat driftsmidler for 2,2 mio. kr. til opgaven.

Det er Natur og Miljø, der prioriterer driftsmidlerne og bestiller de grønne ydelser i Driftsafdelingen. I området indgår også budget til medarbejdere herunder naturvejleder. Indtægterne kommer fra kolonihaver samt salg af træ og høslet.

Miljø, natur og landbrug

Området beskæftiger sig med miljøbeskyttelse og vedligeholdelse af vandløb. Endvidere indgår rottebekæmpelse, som er budgetteret under det takstfinansierede område.

Miljøbeskyttelse m.v.

Der er i budgettet afsat netto 1,4 mio. kr. til miljøbeskyttelse. Budgettet under miljøbeskyttelse anvendes især til køb af konsulentytelser i form af teknisk bistand og sagsbehandling. Det omfatter følgende opgaver:

Virksomheder

Formålet med miljøgodkendelser og -tilsyn er at forebygge, fjerne eller begrænse forurening fra virksomheder. Opgaven omfatter virksomhedernes miljøregulering og regulering af øvrige anlæg og aktiviteter, der giver anledning til væsentlig forurening. Der er lovmæssigt fastlagt en minimumsfrekvens for tilsyn med de mest forurenende typer af virksomheder. Opgaven omfatter også behandling af private klager over røg- og støjgener.

Spildevand

Natur og Miljø skal sikre en hensigtsmæssig håndtering af spildevand i kommunen, så overfladevand og grundvand beskyttes. Dette gøres ved at vurdere udledningerne i forhold til recipienternes målsætning og tilstand, habitatdirektivet og vandrammedirektivet. Ved ansøgning om nedsivning af spildevand vurderes risikoen for at forurene drikkevandet. Der er lavet en spildevandsplan for at sikre en overordnet hensigtsmæssig rensning af spildevandet.

Jordforurening

Opgaven er at forebygge, fjerne eller begrænse nye jordforureninger og forhindre skadelige virkninger på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt. Natur og Miljø vurderer såvel nye som gamle forureninger i forhold til grundvandet og anvendelsen af de forurenede arealer. Med henblik på at forurenede jord ikke skal spredes, er der foretaget en områdeklassificering af jorden. I disse områder skal flytning af jorden anmeldes til kommunen.

Vandforsyning og beskyttelse af grundvandet

Kommunens opgave i forhold til vandforsyning og beskyttelse af grundvandet er at sikre alle forbrugere en stabil forsyning med drikkevand af god kvalitet. Opgaven med vandforsyning omfatter vurderinger af ansøgninger om tilladelser til vandindvinding og etablering af borer og samt tilsyn med drikkevandskvaliteten.

Den generelle beskyttelse af grundvandet omfatter risikovurderinger af forureningskilder, herunder ved udvidelse af husdyrbrug, ved etablering af nedsivningsanlæg, olietanke og jordvarmeanlæg. Desuden skal der i forbindelse med kommune- og lokalplanlægning tages hensyn til beskyttelse af grundvandet.

Staten (Naturstyrelsen) foretager en geologisk kortlægning af områderne med særlige drikkevandsinteresser. På baggrund heraf udarbejder Randers Kommune en indsatsplan, hvor der tages stilling til, hvor der er behov for særlige tiltag for at beskytte grundvandet.

Natur

Naturbeskyttelsesloven indeholder et generelt forbud mod at ændre tilstanden i enge, overdrev, moser, heder, strandenge m.m. Ændringer kræver kommunens dispensation. Endvidere kræves dispensation fra bygge- og beskyttelseslinjer ved skove, åer, fortidsminder, kirker m.m. Desuden er der bestemmelser om offentlighedens adgang til naturen. Natur og Miljø behandler dispensationsansøgninger og håndhæver lovovertrædelser i forhold til naturbeskyttelsesloven.

Som en del af kommunens naturforvaltning gennemføres også større planlægningsopgaver, f.eks. vandplaner, herunder planlægning af nye vådområder og Natura 2000-planer.

Landbrug

Udgifterne (dog ikke aflønning af medarbejdere) i forhold til miljøgodkendelse og -tilsyn med landbrug konteres sammen med miljøgodkendelse og -tilsyn af virksomheder. Kommunens udgifter til miljøgodkendelse og -tilsyn dækkes delvist af brugerbetaling.

Efter reglerne i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.m. skal husdyrbrug inden udvidelse eller væsentlige ændringer søge om godkendelse hos kommunen. Ved godkendelsen skal kommunen forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund samt begrænse lugt-, lys-, støv-, støj- og fluegener fra husdyrbrug.

Kommunen udfører med jævne mellemrum tilsyn med miljøforholdene på husdyrbrug. Hyppigheden afhænger af dyreholdets størrelse. Ved klager fra naboer eller særlige problemer i øvrigt udføres ekstra tilsyn. Desuden føres tilsyn med beholdere til opbevaring af husdyrgødning og i forbindelse med anmeldelse af udspreddning af spildevandsslam på marker.

En gang om året udvælges et antal landbrugsejendomme til et mere gennemgribende tilsyn, hvor det kontrolleres, om der er overtrædelser af relevante regler til beskyttelse af natur og miljø. Tilsynsresultatet indberettes til staten, som tager stilling til om overtrædelser skal føre til reduktion i landbrugsstøtte.

Vandløbsdrift

Natur og Miljø er også ansvarlig for vedligeholdelse, drift og tilsyn af offentlige vandløb (bræmmer, fysisk tilstand, udledninger, målsætningsoverholdelse m.v.). Der er 600 km vandløb, heraf 250 km offentlige vandløb. En del af vandløbene vedligeholdes i samarbejde med nabokommunerne. Det gælder fx Nørreåen, Gudenåen, Alling Å og Kastbjerg Å.

Endvidere forestås behandling af ansøgninger om tilladelse efter vandløbsloven samt klager over vandløbenes tilstand i private vandløb. Natur og Miljø sagsbehandler i forbindelse med overtrædelse af 2 meter bræmmer og sager om ændringer af vedtægter for offentlige pumpelag. Der er afsat netto 2,9 mio. kr. til denne opgave. Indtægterne på 0,2 mio. kr. omfatter betalinger fra nabokommunerne for drift af fælleskommunale vandløb.

Randers Naturcenter

Randers Naturcenter forestår direkte naturvejledning og koordinering af naturformidlingstilbud for dagtilbud, institutioner, skoler, andre grupper og private borgere i Randers kommune. Naturcenteret har årligt ca. 40.000 brugere, og der udvikles fortløbende nye tiltag, således at selvkørende grupper kan anvende og benytte naturcenterets ressourcer på egen hånd. Endvidere arbejdes der i høj grad på at inddrage frivillige i driften af naturcentret, blandt andet med det formål at udvide centrets åbningstid og tilgængeligheden.

Der gøres en særlig indsats for formidling af Gudenåens natur med sejlads for mange brugergrupper, herunder sejlads med handicappede i specielt designede handicapbåde og kajaker. Budgettet til drift af naturcenteret udgør netto 2,4 mio. kr.

1.2 Veje og Trafik

Veje og Trafik varetager opgaver med vejvedligeholdelse, vintertjeneste, kollektiv trafik, parkering mv. I afdelingen er der ansat 21 medarbejdere, hvoraf hovedparten aflønnes under økonomiudvalget.

Mio. kr. 2021-priser	Udgift	Indtægt	Netto
Veje og Trafik	164,2	-16,6	147,6
Vejvedligeholdelse og belægninger	60,5	-0,6	60,0
Vintertjeneste	13,8	0,0	13,8
Kollektiv trafik*	86,0	-5,0	81,0
Parkering	3,9	-11,0	-7,2

**) indtægter fra busdrift på 28,0 mio. kr. indgår i udgiftskolonnen*

Veje og Trafik området omfatter et samlet driftsbudget på 147,6 mio. kr., som primært går til drift og vedligeholdelse af de kommunale veje samt til drift af den kollektive trafik. I budgettet indgår besparelse som følge af ingen prisfremskrivning på 0,6 mio. kr. årligt.

Veje og Trafik

Vejvedligeholdelse, belægninger mv.

Randers Kommune står for administration og drift af ca. 1.100 km kommuneveje. Vejdirektoratet har ansvar for Motorvej E45, hovedlandevejene Randers – Hadsund, Randers – Grenå og Randers – Viborg.

Veje og Trafik varetager den overordnede planlægning og styring, således at de myndighedsmæssige vilkår sikres og at drift, vedligeholdelse og udbygning sker i tråd med kommunens politikker og målsætninger, herunder kvalitetsbeskrivelser for driften, infrastrukturpolitik og stipolitik.

Til den løbende vejvedligeholdelse, hvilket primært vedrører renholdelse, kørebaneafmærkning, skiltning, broer, signalanlæg, rabatter, vejafvanding, vejdstyr mv., er der afsat 20,3 mio. kr.

Driftsafdelingen varetager udførelsen af en stor del af disse opgaver, dog løses enkelte opgaver af eksterne entreprenører. Der er mellem Veje og Trafik (bestillerfunktion) og Driftsafdelingen (udførerfunktion) indgået aftale om drift og vedligeholdelse af vejene. Aftalen er baseret på et partnerskabssamarbejde.

I budgettet er der afsat 5,3 mio. kr. til drift af vejbelysning inkl. elforbrug.

Til vedligehold af belægninger samt kørebaneafmærkning er der i budgettet afsat 26,6 mio. kr. Heraf er afsat 18,4 mio. kr. til nyt asfaltslidlag på veje, cykelstier og pladser, reparation af asfaltveje samt reparation og vedligehold af grusveje. Asfaltarbejderne løses af private entreprenører, mens fortovsopretning løses af såvel private entreprenører som af Driftsafdelingen.

Derudover er der 1,0 mio. kr. til trafikikkerhed samt 2,1 mio. kr. til myndighedsopgaver, trafikplanlægning, miljøberedskab mv.

Der er budgetteret med knap 4,6 mio. kr. til vejafvandingsbidrag til Vandmiljø Randers. Med de planlagte klimainvesteringer i den kommende årrække vil anlægsinvesteringer i Vandmiljø Randers stige, og dermed vil Randers Kommunes vejbidrag også stige. Forventeligt til et niveau over budgettet.

Vintertjeneste

Veje og Trafik står for vintertjenesten på de kommunale veje. Vintertjenesten bliver udført efter "Regulativ for vintertjeneste på og renholdelse af veje, stier og pladser" og en strategi, som Byrådet har vedtaget. Alle kommuneveje er prioriteret efter den vedtagne strategi.

Målet med kommunens snerydning og saltning er at sikre trafikens fremkommelighed, så den kommunale indsats kommer flest mulige til gode.

Opgaven udføres dels af Driftsafdelingen og dels af eksterne entreprenører.

De enkelte års udgifter svinger afhængigt af vinterens hårdhed, hvor særligt snerydning er beko-steligt. Over- eller underskud overføres derfor til efterfølgende års budget til vintertjeneste. I 2021 er afsat budget på 13,8 mio. kr. til vintertjeneste, som falder til 13,5 mio. kr. fra 2022 grundet indfasning af optimeret indsats for vintertjenesten.

Kollektiv trafik

I budgettet udgør udgifterne til kollektiv trafik samlet set 114,1 mio. kr., mens indtægterne er budgetteret til 33,0 mio. kr.

Den største del af budgettet anvendes til busdrift inkl. individuel handicapkørsel, hvor 26 % af udgifterne er dækket af billetindtægter. I budgettet er afsat et nettobudget på 78,9 mio. kr. til busdrift inkl. udgifter til drift og vedligeholdelse af stoppestedudstyr.

Hovedparten af busbudgettet er afsat til køb af ydelser fra trafikselskabet Midttrafik. Det er Midttrafik, som administrerer den lokale og regionale bustrafik, mens kommunen er bestiller af lokal kollektiv trafik. Midttrafik står for den daglige busdrift, varetager opgaver med udbud samt den detaljerede køreplanlægning, mens kommunen står for drift og vedligehold af stoppestedudstyr og terminalområder. Som udgangspunkt bestiller og betaler regionen for den regionale trafik og kommunerne for den lokale trafik, herunder skolebuskørsel og handicapkørsel. I sommeren 2020 blev der indført et nyt busnet med nye ruter og køreplaner i Randers Kommune.

Budgettet til Midttrafik indeholder en væsentlig usikkerhed, som skyldes langtidseffekt af COVID-19. Staten har meddelt trafikselskaberne kompensation for manglende indtægter og merudgifter i 2020, men det er endnu uafklaret om dette fortsætter i 2021. Forhandlinger desangående forventes at finde sted i efteråret 2020. I budgetforslaget fra Midttrafik er der således ikke indregnet kompensation fra staten og forslaget viser nettoudgifter for 85,8 mio. kr. inkl. efterbetaling fra tidligere år. Der er i basisbudgettet afsat 77,8 mio. kr. til køb af ydelser fra Midttrafik, hvilket dermed er 8,0 mio. kr. lavere end budgetforslaget fra Midttrafik. De økonomiske konsekvenser af Covid-19 udgør 6,4 mio. kr. heraf.

På udgiftssiden skyldes forskellen, at Midttrafik i budgetforslaget indregner ekstra udgifter for 2,1 mio. kr. som følge af Covid-19, heraf ekstra rengøring af busser for 1,7 mio. kr. til forebyggelse for smittespredning. Hertil kommer udgifter til den nye flexbusordning, som delvist udlignes af omlægning af rutenettet, hvilket netto giver en forøgelse af udgifterne med 0,6 mio. kr. På indtægtssiden har Midttrafik indregnet en generel indtægtsnedgang, hvoraf 4,3 mio. kr. er langtids-effekt af Covid-19, mens 0,7 mio. kr. skyldes faldende indtægter på Ungdomkort og Bus-tog omstigning. Hertil kommer en difference på 0,4 mio. kr., som skyldes, at Midttrafik fremskriver indtægterne med en lavere %-sats. Efterbetalingen for regnskab 2019 udgør 1,4 mio. kr., og der er i basisbudgettet afsat 0,5 mio. kr. hertil. Til gengæld er der budgetteret med hensættelse til stigende dieselpriiser med 0,9 mio. kr., som ikke er indregnet i Midttrafiks budgetforslag.

I budget 2022 er udmøntet besparelse i busdriften på 0,8 mio. kr. stigende til 1,3 mio. kr. i 2023 og frem, som del af den generelle 0,5 % besparelse. Herudover vil Midttrafik implementere en ny indtægtsfordelingsmodel fra 2022, som vil få væsentlige økonomiske konsekvenser for en række kommuner. Konsekvenserne af modellen for Randers Kommune er endnu ikke kendte. En nærmere redegørelse for

Budgetforslaget fra Midttrafik sendes til politisk høring i Miljø- og teknikudvalget i oktober 2020.

Den kollektive trafik omfatter tillige færgedrift på Randers Fjord. Kommunen driver i samarbejde med Norddjurs Kommune Udbyhøj færgefart og Mellerup-Voer færgefart. Randers Kommunes driftstilskud til de to færgefarter udgør 1,9 mio. kr. i budget 2021, idet Norddjurs Kommune yder et tilsvarende tilskud. I 2021 er planlagt omlægning til enmandsbetjening af Udbyhøjfærgen, hvilket netto betyder, at der årligt spares 0,9 mio. kr., der skal deles ligeligt mellem de to kommuner.

Endelig er der afsat et nettobudget på 0,2 mio. kr. til drift af Randers Flyveplads.

Parkering

Parkeringskontrol og administration af parkeringsbilletordning på kommunale vejarealer varetages af Veje og Trafik.

Der er budgetteret med indtægter fra betalt parkering på 8,9 mio. kr., mens indtægter fra parkeringskontrol ligger på 2,1 mio. kr. I alt 11,0 mio. kr. Hertil kommer driftsudgifter, udgifter til parkeringskontrollen samt betaling til staten på 50% af indtægterne fra parkeringskontrollen. I alt udgør dette 3,9 mio. kr., og nettoindtægtsbudgettet 7,2 mio. kr.

I juni 2018 vedtog Folketinget at nedsætte statstilskuddet til kommuner med 70% af indtægter fra parkering. Modregningsordningen er siden afskaffet og nåede dermed ikke at få konsekvenser for kommunerne.

1.3 Ejendomsservice

Ejendomsservice blev etableret i 2015 som en selvstændig aftaleenhed under Miljø og Teknik med ansvaret for drift, vedligehold og optimering af de kommunale ejendomme.

Ejendomsservice samlede budgetramme udgør 160,9 mio. kr. Fordelingen af budgettet på de enkelte sektioner fremgår af tabellen nedenfor.

Miljø og teknik, skattefinansieret

Mio. kr. 2021-priser	Udgift	Indtægt	Netto
Ejendomsservice	173,4	-12,5	160,9
Ejendomsservice, fælles	5,8	0,0	5,8
Bygningsadministration	2,3	0,0	2,3
Teknisk service og Vagt	116,9	-12,5	104,4
Rengøring og Intern Service	48,4	0,0	48,4

Budgettet til bygningsdrift og –vedligeholdelse blev i 2015 overført til Ejendomsservice fra kommunens aftaleenheder samt fra forvaltningen. Princippet var, at når Ejendomsservice overtog en opgave, så fulgte budgettet samtidig med. Dette princip anvendes fortsat, når der flyttes opgaver mellem aftaleenhederne og Ejendomsservice.

Det er missionen for Ejendomsservice at sikre de bedst mulige fysiske rammer for løsningen af kommunens kerneopgaver, samtidig med at værdien af de kommunale bygninger beskyttes. Visionen for Ejendomsservice er at skabe en professionel ejendomsforvaltning med en effektiv og sammenhængende indsats for arbejdet med kommunens bygninger, hvor brugerne og dermed kerneopgaverne altid er i centrum. Herudover er det en vision, at der er stærke faglige miljøer og løbende kompetenceudvikling af medarbejdere, således at bygningsvaretagelsen altid er i de bedste hænder.

Ejendomsservice er organisatorisk opdelt i sektionerne Bygningsadministration, Rengøring og Intern Service, Teknisk Service og Vagt samt Ejendomsservice, fælles.

Budgettet dækker primært forbrugsudgifter til el, vand og varme samt til husleje, rengøring, vedligeholdelse samt vagt og sikring. Yderligere indgår ligeledes udgifter til løn til personale samt lejeindtægter fra udlejning af kommunale jorde og ejendomme.

Bygningsadministration

Bygningsadministrationen har et budget på 2,3 mio. kr. Bygningsadministrationen varetager vedligehold og projektering vedrørende de kommunale bygninger, samt planlægning af arealudnyttelsen.

- Den administrative del omfatter arealoptimering, køb, salg, leje og udleje af bygninger.
- Vedligeholdelsesdelen omfatter vedligehold, mindre renoveringsopgaver samt energiop-timering af de kommunale bygninger. Hertil kommer opgaven som bygherre på projekter med ekstern projektering.
- Projekteringsdelen omfatter dialog med fagforvaltninger i forbindelse med skitsering, projektering og byggeledelse ved om- og tilbygninger af den kommunale bygningsmasse - finansieres via opkrævning af honorar for de enkelte projekter.
- Energi projekter samt drift og aflæsning af energiinstallationer.

Rengøring og Intern Service

Rengøring og Intern Service har et budget på 48,4 mio. kr. og omfatter ledelsen af størstedelen af kommunens rengøringsmedarbejdere samt varetagelsen af nedenstående opgaver:

- Daglig rengøring af de kommunale bygninger.
- Kvalitetsudvikling og -kontrol af den rengøring, der varetages af kommunens egne medarbejdere, samt tilsyn med de opgaver, der er udliciteret til eksterne leverandører.
- Midlertidige rengøringsopgaver på tværs af kommunen som fx vikariering i forbindelse med sygdom og ferie eller større rengøringsopgaver i forbindelse med ombygninger.
- Intern service - rengøring på administrationsbygninger.

Teknisk Service og Vagt

Teknisk Service og Vagt har et budget på 104,4 mio. kr. og omfatter ledelsen af størstedelen af kommunens tekniske servicemedarbejdere samt varetagelsen af følgende opgaver vedrørende de kommunale bygninger:

- Driftsvedligehold af kommunens bygninger
- Anlæg og vedligehold af, samt snerydning på de belægnings- og grønne områder, der ligger i umiddelbar tilknytning til de kommunale bygninger (på selve matriklen).
- Service- og runderingsvagt i kommunale bygninger, samt drift og vedligehold af brand- og tyveritekniske sikringsinstallationer.
- Leje og udleje af bygninger samt forpagtning af kommunale arealer
- Legepladsinspektion.
- Rådhuservice (post, flytning, håndværkerhjælp til de øvrige kommunale funktioner på Laksetorvet, Gudenåcentret, Odinsgade, Vestergrave og Kasernen)
- Større trykkeopgaver for de øvrige kommunale afdelinger.
- Kantinedrift i administrationsbygningerne (Laksetorvet, Sundhedscentret og Kasernen)

Ejendomsservice, fælles

Ejendomsservice, fælles har et budget på 5,8 mio. kr. Budgettet vedrører fælles administrationsudgifter herunder IT, kontorhold mv. Derudover indeholder budgettet løn til chef for Ejendomme og Drift samt fælles budgetpuljer herunder sparemaal, realiseret besparelser mv.

1.4 Driftsafdelingen

Organisatorisk omfatter Driftsafdelingen også Kirkegårde, som er budgetlagt under det takstfinansierede område.

Driftsafdelingen

Driftsafdelingen er Randers Kommunes "entreprenøraftdeling" inden for veje og grønne områder og beskæftiger ca. 78 fuldtidsmedarbejdere. Driftsafdelingen vedligeholder og renholder kommunens veje og stier, plejer og vedligeholder de grønne områder, passer en del af kommunens vandløb, plejer naturarealer samt vedligeholder de grønne områder ved en stor del af kommunens aftaleenheder. Herudover varetager Driftsafdelingen også opgaven med rottebekæmpelse samt driften af færgefarten.

Driftsafdelingen udfører opgaverne på bestilling fra de øvrige afdelinger i Udvikling, Miljø og Teknik, jf. beskrivelserne under de enkelte afdelinger, men løser også opgaver for kommunens mange aftaleenheder, Eventsekretariatet m.fl.

Bestillerfunktionerne betaler Driftsafdelingen for løsningen af opgaverne. Da der er tale om interne afregninger fremgår betalingen ikke af Driftsafdelingens indtægtsbudget i tabel 1.5. Budgettet dækker derfor over, at Driftsafdelingen reelt har udgifter for 48,4 mio. kr., mens indtægterne udgør 53,2 mio. kr. Netto et indtægtsbudget 4,9 mio. kr.

Driftsafdelingen løser sine opgaver i en såkaldt "partneringmodel". Modellen er kort fortalt en tilpasset udgave af en Bestiller- Udfører- Modtagermodel (BUM-model), hvor Driftsafdelingen finansieres af de aftaler om arbejdsudførelse, som kommunens øvrige afdelinger indgår med den.

"Partneringmodellen" betyder, at Driftsafdelingens omkostninger skal modsvares af tilsvarende indtægter. Der er foretaget beregning af dels overhead, idet Driftsafdelingen trækker på centrale ressourcer som lønadministration, bogholderi, juridisk bistand mv., dels de indirekte omkostninger, som forrentning og afskrivning af Driftsafdelingens grunde og bygninger og omkostninger til tjenestemandspensionsforsikring.

Miljø og teknik, skattefinansieret

Det er Driftsafdelingens ansvar at sikre, at kapaciteten målt i mandskab og maskinel løbende justeres til de opgavemængder, bestillerfunktionerne har mulighed for at finansiere.

2. Budgetmål i 2020

Budgetmål i 2020 for Miljø- og teknikudvalget

Skattefinansieret område:

Budgetmål					
Fremme borgernes adgang til naturen					
Begrundelse/udbygning					
Naturformidling er vigtig for Miljø- og teknikudvalget, hvorfor det er vigtigt at fremme borgernes adgang til naturen.					
Politisk(e) målsætning(er)					
• Attraktiv bosætningskommune • Grøn og bæredygtig udvikling					
	Vision 2023				
Indikator	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2023	Måltal for 2024	
Antal besøgende på Naturcenteret	2017: 53.000	Mindst 53.000	Mindst 55.000	Mindst 55.000	
Antal guidede naturture i Randers Kommune	2018: 80 stk.	Mindst 80	Mindst 80	Mindst 80	
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2023					
<i>En del af antal guidede naturture afhænger af frivillige og foreningers indsats, som kan være svingende, hvorfor de ikke opjusteres pt. Målene videreføres uden ændringer.</i>					

Budgetmål					
Fremme biodiversiteten					
Begrundelse/udbygning					
Miljø- og teknikudvalget ønsker at fremme biodiversiteten i Randers Kommune. Det kan være gennem naturpleje, genopretning af natur, naturlig hydrologi, større sammenhængende naturområder, skovrejsning eller andre virkemidler.					
En af Randers Kommunes store udfordringer er vand. Vandstanden i vandløbene udfordrer landbrugets muligheder for at udnytte arealerne. Samtidig er vandløbene hjemsted for stor biodiversitet, der kan blive påvirket af en større gennemstrømning. Området er reguleret af lovgivning, som forventes revideret indenfor de næste par år.					
Politisk(e) målsætning(er)					
• Grøn og bæredygtig udvikling					
	Vision 2023				
Indikator	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2023	Måltal for 2024	
Biodiversitet i de §3-beskyttede naturområder (målt ved områdernes HNV (høj naturværdi))	Historiske HNV-data for 75 områder.	HNV for 75 udvalgte områder er opretholdt eller stigende.	HNV for 75 udvalgte områder er opretholdt eller stigende.	HNV for 75 udvalgte områder er opretholdt eller stigende.	

Miljø og teknik, skattefinansieret

		(Opgøres primo 2021)		
Antal dagsommerfugle i Volk Mølle Bakker (måles hhv. maj-juli)	2018: 4 hanner af okkergul pletvinge	Tilstedeværelse/opretholdt og forøget bestand af sommerfugle.	Tilstedeværelse/opretholdt og forøget bestand af sommerfugle.	Tilstedeværelse/opretholdt og forøget bestand af sommerfugle.
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2023				
<i>Måltallene fra sidste års budgetmål er videreført til kommende budgetmål. Tekst vedr. indikatorer og måltal er tilrettet og forenklet.</i>				

Budgetmål

Rent drikkevand nu og i fremtiden

Begrundelse/uddybning

Rent drikkevand er en forudsætning for, at Randers Kommune fortsat er en attraktiv bosætningskommune.

Politisk(e) målsætning(er)

- **Attraktiv bosætningskommune**
- **Grøn og bæredygtig udvikling**

Indikator	Vision 2023			
	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2023	Måltal for 2024
Drikkevandskvalitet (Antal vandværker, som overskrider grænseværdien for nitratindhold fastsat af EU (50 mg/l.)	2017: 4 stk.	0	Lokal/politisk målsætning for nitratindhold i drikkevandet i Randers Kommune er fastsat og indsatsplaner er tilpasset den politisk fastsatte nitratværdi.	0
Drikkevandskvalitet (antal vandværker, som overskrider grænseværdien for pesticider (0,1 mg/l.)	2017: 0 stk.	0	Lokal/politisk målsætning for pesticidindhold i drikkevandet i Randers Kommune er fastsat og indsatsplaner er tilpasset den politisk fastsatte pesticidværdi.	0
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2023				
<i>Ingen ændringer. Målene videreføres.</i>				

Miljø og teknik, skattefinansieret

Budgetmål

Fremkommelighed og god kollektiv trafik i Randers Kommune

Begrundelse/udbygning

Infrastruktur er en vigtig forudsætning for både virksomheder og borgere. Derfor ønsker Miljø- og teknikudvalget at sikre et tilstrækkeligt fokus på vedligeholdelse af vejnettet. Udvalget vil arbejde for at øge fremkommeligheden – både i land og by.

Miljø- og teknikudvalget ønsker en god kollektiv trafik i hele kommunen, og udvalget vil stå i spidsen for nytænkning af området.

Udvalget vil i valgperioden udarbejde en strategi for parkering.

Politisk(e) målsætning(er)

- **Attraktiv bosætningskommune**
- **Attraktiv erhvervskommune**
- **Grøn og bæredygtig udvikling**

Indikator	Vision 2023			Måltal for 2024
	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2023	
Rejsetid på Århusvej. Gennemsnitlig daglig rejsetid pr. dag (ventetid) i forhold til normal trafik.	11 min. nord-gående retning	2019: 6 min.	Fastholde besparelsen på 5 min.	Fastholde besparelsen på 5 min.
Antal rejser med kollektiv transport i kommunen. Midttrafik-data vedr. bybuslinje 1-11 i Randers by.	2017: 3.284.000	3.284.000	3.284.000	3.284.000

Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2023

Indikatoren omkring rejsetid på Århusvej har medført en reduktion på 5 min., svarende 45,45 pct. Vi holder øje med udviklingen til mulig brug andre steder i kommunen. Indikatoren udgår som en del af budgetmålet i næste byrådsperiode, hvor der skal laves nye.

Antal rejser med kollektiv trafik, kan i 2020 være påvirket af COVID-19.

Budgetmål

Selvtransporterende skolebørn

Begrundelse/udbygning

Selvtransporterende skolebørn er et mål for Miljø- og teknikudvalget. Udvalget ønsker sikre skoleveje som forudsætning for dette, ligesom udvalget ønsker at fremme, at børnene cykler eller går i skole.

Politisk(e) målsætning(er)

- **Attraktiv bosætningskommune**

Miljø og teknik, skattefinansieret

- Grøn og bæredygtig udvikling

Indikator	Vision 2023			Måltal for 2024
	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2023	
Flere børn cykler eller går til skole (Cykelregnskab, Måles på 3 – 9 klasse).	2015-tal: 54% (nyere tal kommer først i 2019)	55 %	60 %	60 %
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2023				
<i>Målene videreføres.</i>				

Budgetmål

Attraktive og effektive kommunale bygninger

Begrundelse/uddybning

Fokus på Randers kommunes eget bidrag til energibesparelse gennem en forbedrede bygningsmasse af kommunale bygninger.

Politisk(e) målsætning(er)

- Grøn og bæredygtig udvikling

Indikator	Vision 2023			Måltal for 2024
	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2023	
Bygningsstanden for de kommunale bygninger Den faldende score i indikatoren er udtryk for den forventede udvikling ved det nuværende budget for vedligehold, som ikke er tilstrækkeligt til at opretholde værdien af kapitalapparatet	Skoler: 1,74 Daginstitutioner: 1,68 Plejehjem, bosteder: 1,71 Adm. Bygninger: 1,70 Øvrige Bygninger: 1,53	Skoler: 1,68 Daginstitutioner: 1,62 Plejehjem, bosteder: 1,65 Adm. Bygninger: 1,64 Øvrige Bygninger: 1,47	Skoler: 1,65 Daginstitutioner: 1,60 Plejehjem, bosteder: 1,62 Adm. Bygninger: 1,62 Øvrige Bygninger: 1,45	Skoler: 1,65 Daginstitutioner: 1,60 Plejehjem, bosteder: 1,62 Adm. Bygninger: 1,62 Øvrige Bygninger: 1,45
Energiforbrug i kommunens bygninger	2016: Varme: 37,49Mwh El: 8,61Mwh Vand: 2,67 mio. m3	Varme: 37,00Mwh El: 8,50Mwh Vand: 2,62 mio. m3 (2,50 %)	Varme: 32,51Mwh El: 7,47Mwh Vand: 2,30 mio. m3 (2 %)	Varme: 32,51Mwh El: 7,47Mwh Vand: 2,30 mio. m3 (2 %)
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2023				
<i>Der er ved indikatoren omkring bygningsstanden tilføjet baseline og måltal for budgetperioden. De manglende vedligeholdelsesmidler anslås at betyde et fald på 5 pct. over perioden. I</i>				

Miljø og teknik, skattefinansieret

øjeblikket fremrykkes en del midler til vedligeholdelsesprojekter, hvilket på kort sigt forbedrer bygningsstanden. Da midlerne bruges nu, forventes de at mangle i de kommende år, hvilket vil resultere i et tilbagefald – derfor fastholdes de oprindelige forventede måltal.

Kommunens samlede energiforbrug videreføres, og det forventes at kunne opnå en 12 % besparelse i en 4-årig periode. Der kan maks. opnås 15 % besparelse, som kan forventes i 2024. Derudover er procentreduktionen omregnet til konkrete måltal for hhv. varme, el og vand. Tallene er med forbehold pga. mangler i gamle tal, samt forbehold for graddage.

3. Tal og forudsætninger

3.1. Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser budgettet for 2021 til 2024.

Mio. kr. 2021-priser	2021	2022	2023	2024
Miljø og teknik	326,5	324,8	325,3	325,3
Serviceammen	326,5	324,8	325,3	325,3
Natur og Miljø	22,8	22,6	22,3	22,3
Veje og Trafik	147,6	146,5	146,0	146,0
Ejendomsservice	160,9	160,6	160,3	160,3
Driftsafdeling	-4,9	-4,9	-3,3	-3,3

For alle områderne på nær Driftsafdelingen falder budgettet gradvist frem til 2023. Det skyldes primært trinvis indfasning af effektiviseringsbidraget fra 2019. Der er ikke indarbejdet et ekstra trin fra 2023 til 2024. Stigningen i Driftsafdelingens budget fra 2022 til 2023 skyldes bortfald af afdrag på maskininvestering, som er fastsat til en løbetid på syv år.

3.2 Ændringer over år

Tabel til ændringer over år indarbejdes i bemærkningerne til vedtaget budget.

3.3. Budgetforudsætninger

I henhold til de vedtagne retningslinjer er budgetbeløbene dannet med udgangspunkt i budgetoverslagsårene fra budget 2020-23. Tallene er korrigeret med KL's skøn over pris- og lønudviklingen samt vedtagne byrådsbeslutninger.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Nettoudgifter regnskab 2019 (1.000 kr.)	Randers	Esbjerg	København	Odense	Aalborg	Aarhus	Gennemsnit
Natur og Miljø området:							
Grønne områder og naturpladser	11.240*	26.180	185.294	31.912	57.616	56.019	61.377
Naturbeskyttelse	2.918	5.449	0	10.100	2.307	9.252	5.004
Vandløbsvæsen	2.131**	7.451	8.592	5.350	7.864	3.470	5.810
Miljøbeskyttelse mv.	1.946	3.590	70.245	1.838	48.691	19.807	24.353
I alt	18.234	42.022	264.131	49.201	115.291	88.547	96.238
<i>Pr. indbygger (hele kr.)</i>	<i>187</i>	<i>364</i>	<i>424</i>	<i>242</i>	<i>537</i>	<i>257</i>	<i>361</i>
Kommunale veje:							
Vejvedligeholdelse m.v.	41.335	87.080	240.985	150.652	124.356	70.620	119.171
Belægninger m.v.	24.266	0	30.896	0	0	79.906	22.511
Vintertjeneste	8.882	8.482	28.911	16.526	20.758	17.732	16.882
Vejanlæg og standardforbedringer	0	0	0	-2.063	0	3.197	189
I alt	74.483	95.562	300.792	165.115	145.114	171.456	158.754
<i>Pr. indbygger (hele kr.)</i>	<i>762</i>	<i>827</i>	<i>483</i>	<i>813</i>	<i>676</i>	<i>498</i>	<i>596</i>
Busdrift:	75.825	91.402	323.640	147.760	183.061	308.901	176.420
<i>Pr. indbygger (hele kr.)</i>	<i>776</i>	<i>791</i>	<i>520</i>	<i>727</i>	<i>852</i>	<i>897</i>	<i>662</i>

Kilde: FLIS-nøgletal

*) I 2019 blev 35% af driftsudgifterne afholdt af Sundheds-, Idræts- og kulturudvalget

***) I regnskab 2019 er der bogført tilskud til vandløbsprojekter for netto 0,7 mio. kr. Tilskuddet dækker udgifter fra tidligere år.

Nøgletallene i tabellen ovenfor viser nettodriftsudgifterne i 2019 for hhv. Natur og Miljø, de kommunale veje samt busdrift for de seks største byer. For hvert af de tre områder er Randers den kommune, der har afholdt færrest udgifter i 2019. Målt pr. indbygger så ligger udgifterne på Natur og Miljø området også under niveauet fra de andre kommuner, mens udgifterne til veje og busdrift ligger over gennemsnittet for alle seks kommuner.

Tabellen viser også, at der er forskelle mellem kommunerne, hvilket foruden indbyggerantal kan skyldes strukturelle forskelle på tværs af kommunerne som f.eks. kommunernes geografiske størrelse, kilometer veje mv. såvel som forskelle i de kommunale prioriteringer. Derudover kan udgifter til større vedligeholdelsesprojekter i et enkelt år også give støj ved sammenligningen af kommunerne.

4.2. Takster

Der henvises til takstoversigten i årsbudgettet på kommunens hjemmeside.

4.3. Oversigter over aftaleenheder

Miljø- og teknikområdet omfatter tre aftaleenheder:

- Ejendomsservice
- Driftsafdelingen inklusiv kirkegårde

1. Beskrivelse af området

Miljø- og teknikudvalgets budget er fordelt på to bevillingsområder hhv. det skattefinansierede og det takstfinansierede område.

Det takstfinansierede område, som beskrives her, omfatter de områder, som fremgår af tabellen nedenfor. I tabellen ses ligeledes budgetbeløbene for 2021.

Mio. kr. 2021-priser	Udgift	Indtægt	Netto
Bevillingsområde	166,0	-180,1	-14,1
Servicerammen	18,0	-18,8	-0,8
Rottebekæmpelse	7,7	-8,5	-0,8
Kirkegårde	10,3	-10,3	0,0
Uden for servicerammen	148,1	-161,4	-13,3
Affald og Genbrug	148,1	-161,4	-13,3

Servicerammen

Områderne Rottebekæmpelse og Kirkegårde er begge omfattet af servicerammen. Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoindtægter for 0,8 mio. kr. Fælles for områderne er, at de er takstfinansieret og at områderne derfor over tid skal hvile i sig selv.

1.1 Rottebekæmpelse

Kommunalbestyrelsen skal jf. bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, sørge for at foretage en effektiv rottebekæmpelse, hvilket også omfatter opsætning af rottespærre mv. Bekæmpelse af rotter er takstfinansieret, og udgifter og indtægter skal over årene hvile i sig selv. I budget 2021 er der afsat 7,7 mio. kr. til indsatsen, mens indtægter fra takster udgør 8,5 mio. kr.

Ultimo 2019 udgjorde forbrugernes gæld til kommunen 0,7 mio. kr. I første halvår af 2020 har der været en markant stigning i antallet af rotteanmeldelser, hvilket betyder at gæld i 2020 forventes at stige til ca. 1,6 mio. kr. Altså bliver gælden ikke som planlagt reduceret i 2020. Taksten er i 2021 tilpasset, så indtægterne dækker dels den højere aktivitet dels en afvikling af gælden frem mod 2023. Taksten opkræves halvårligt over ejendomsskatten, som en årligt fastsat promille af ejendomsværdien. I 2020 udgør taksten 10,14 kr. pr. 100.000 kr. i ejendomsværdi, mens den i 2021 er sat til 12,22 kr./årligt.

1.2 Kirkegårde

Kirkegårdene hører organisatorisk under Driftsafdelingen, og omfatter Østre og Nordre kirkegårde med et samlet areal på 18 ha. Byrådet besluttede i 2011, at kirkegårdene skulle være 100% takstfinansieret.

Udgifterne til drift af de to kommunale kirkegårde er budgetteret til 10,3 mio. kr., heri indgår hensættelser til fremtidige anlægsinvesteringer på 1,3 mio. kr. Indtægterne fra brugerbetaling er budgetteret til 10,3 mio. kr., og taksterne skal dermed dække samtlige direkte og indirekte omkostninger samt hensættelse. Kirkegårdene belaster således ikke økonomisk kommunens skattefinansierede områder.

Ultimo 2019 udgjorde hensættelse til anlægsinvesteringer knap 1,9 mio. kr. og i 2020 og frem forventes denne at stige med ca. 1,3 mio. kr. pr. år. Midlerne hensættes til udskiftning af krematorieovn, renovering af krematoriebygning og andre bygningsforbedringer mv. som på sigt vil indebære større anlægsudgifter, der skal brugerfinansieres.

Udenfor servicerammen

2.0. Affald og Genbrug

Affald og Genbrug ligger uden for den kommunale serviceramme og er et brugerfinansieret område. I 2021 er der budgetteret med udgifter for i alt 148,1 mio. kr. og indtægter for 161,4 mio. kr. Samlet en nettoindtægt på 13,3 mio. kr. Området er opdelt i Indsamlingsordninger, Affaldsterminal og Genbrugspladser og i tabellen nedenfor ses budgetbeløbene for 2021.

Mio. kr. 2021-priser	Udgift*	Indtægt*	Netto
Affald og Genbrug i alt	148,1	-161,4	-13,3
Indsamlingsordninger	83,4	-92,0	-8,6
Affaldsterminalen	35,5	-37,2	-1,6
Genbrugspladser	29,1	-32,2	-3,1

**) Indenfor Affald og Genbrug er der budgetteret med intern afregning for 29,2 mio. kr., som forøger udgifter og indtægter tilsvarende. I indtægtsbudgettet for Affaldsterminalen indgår således 29,2 mio. kr. i intern afregning for modtagelse af affaldsfraktioner, mens betaling fra Indsamlingsordninger og Genbrugspladser er indeholdt i udgiftsbudgetterne med hhv. 15,2 og 14,0 mio. kr. Ses bort fra intern afregning så udgør de samlede bruttoudgifter 118,9 mio. kr., mens indtægterne udgør 132,2 mio. kr. for hele området.*

I alt er der 65 medarbejdere beskæftiget i Affald og Genbrug, hvoraf 50 (svarende til 33,4 årsværk) arbejder på Affaldsterminalen og Genbrugspladserne. Herudover er der 15 medarbejdere, som varetager udbud, kundebetjening, skoletjeneste, planlægnings- og udviklingsopgaver. Der arbejdes løbende med effektiviseringer af området ligesom en ny Ressource- og Affaldsplan er under udarbejdelse.

I juni 2020 blev der indgået en politisk aftale om en "Klimaplan for grøn affaldssektor og cirkulær økonomi". Aftalen kommer til at få meget store konsekvenser for opgaverne på affaldsområdet. Dels lægger aftalen op til, at der skal indsamles i 10 fraktioner husstandsnet, hvilket kommer til at stille store krav både til implementering og til sortering. Dels ligger det i aftalen, at de kommunale aktiviteter omkring efterbehandling af affald skal selskabsføres og sælges. Da aftalen endnu ikke er udmøntet i lov og detaljerne ikke kendes, så er de økonomiske konsekvenser heraf ikke indarbejdet i budget 2021-24.

Affald og Genbrug opererer indenfor nedenstående lovgrundlag:

- Lov om miljøbeskyttelse
- Affaldsbekendtgørelsen
- Lov om afgift af affald og råstoffer

Affald og Genbrug er som nævnt et brugerfinansieret område, hvilket betyder, at udgifter og indtægter bl.a. fra brugerbetaling (takster) over tid skal være i balance. Gennem de seneste år har taksterne været sat for lavt i forhold til de faktiske omkostninger, hvilket betyder, at forbrugerne har betalt for lidt for afhentning af deres affald. Der er dermed opstået en større gæld i kommunekassen, som ultimo 2019 udgjorde 43,9 mio. kr. På baggrund af budgetopfølgning fra 1. halvår 2020 så forventes driftsunderskuddet at stige til knap 50 mio. kr. Hertil kommer udgifter til etablering af forbehandlingsanlæg, som byrådet tidligere har givet bevilling til. Der er i budget 2021-24 budgetteret med en gradvis afvikling af gælden frem mod 2025. Gældsafviklingsplanen er

forelagt Miljø- og teknikudvalget i august 2020 og indebærer en forhøjelse af taksterne. Gældsafviklingsplanen er beskrevet i afsnit 3.3, mens der i afsnit 4.2 redegøres for takstudviklingen for en typisk husstand.

Indsamlingsordninger

Indsamlingsordningerne vedrører indsamling af dagrenovation/restaffald, organisk affald, genbrug og storskrald, samt farligt affald fra private husstande, kommunale institutioner, samt dagrenovationslignende affald fra andre offentlige institutioner og erhverv. Budgetfordelingen for 2021 på de enkelte ordninger fremgår af tabellen nedenfor.

Mio. kr. 2021-priser	Udgift	Indtægt	Netto
Indsamlingsordninger	83,4	-92,0	-8,6
Indsamlingsordninger, fælles formål*	0,0	0,0	0,0
Ordninger for storskrald og haveaffald	5,8	-6,0	-0,1
Ordninger for dagrenovation	53,0	-58,2	-5,2
Ordninger for glas, papir, pap og metal	22,3	-25,4	-3,2
Ordninger for farligt affald	1,8	-1,5	0,3
Erhvervsaffaldsordningen	0,5	-0,9	-0,4

**) fælles formål omfatter udgifter til planlægning, administration og information, samt borgerhenvendelser om affald. Disse udgifter overføres til de enkelte ordninger, hvorfor udgiftsbudgettet er nul.*

Indsamling af affaldsfraktionerne er udliciteret og løses af eksterne leverandører, som leverer de indsamlede mængder til omlastning eller videre sortering og bearbejdning på Affaldsterminal. Nogle fraktioner leveres direkte til eksterne modtagere.

Ordninger for dagrenovation er den største af indsamlingsordningerne, som foruden restaffald også omfatter indsamling af organisk affald. Af de samlede udgifter på 53,0 mio. kr. udgør udgifterne til indsamling 31,3 mio. kr., mens udgifterne til afsætning er budgetteret til 14,6 mio. kr. Hertil kommer udgifter for 3,7 mio. kr. bl.a. til udskiftning af beholdere. Dagrenovation bærer herudover ca. 4 mio. kr. af fællesudgifterne til administration, IT, annoncering mv. Indtægterne på 58,2 mio. kr. udgøres af renovationsafgifter fra private og fra erhverv.

På genbrugsområdet, der omfatter ordninger for glas, papir, pap og metal, udgør udgifterne til indsamling 12,1 mio. kr., mens udgifter til afsætning og beholdere udgør ca. 4,8 mio. kr. Hertil kommer fælles udgifter for 5,2 mio. kr. Indtægter fra renovationsafgift for genbrug er budgetteret til 24,2 mio. kr., mens indtægter fra salg af papir og pap til genanvendelse på 1 mio. kr. er med til at holde taksten nede. Denne indtægt har været faldende de senere år på grund af faldende papirmængder og priser. For mange andre genbrugsfraktioner er der derimod udgifter forbundet med genanvendelsen. De fleste genbrugsfraktioner leveres til Randers Affaldsterminal til behandling og videre sortering, før de leveres til genbrugsindustrien.

Affaldsterminalen

Randers Affaldsterminal modtager affaldsfraktioner primært fra indsamlingsordningerne og genbrugspladserne, men også fra virksomheder. På Affaldsterminalen foretages sortering, omlastning og behandling af affaldsfraktionerne i de forskellige behandlingsanlæg før fraktionerne afsættes til genanvendelse, sendes til forbrænding eller lægges på deponi. For Affaldsterminalen under ét udgør udgifterne til drift og afsætning ca. 25 mio. kr., mens udgifter til driftspersonale, bygninger, materiel og maskiner mv. udgør ca. 10,7 mio. kr. Der er budgetteret med indtægter for 37,2 mio. kr., som primært er gebyr for modtagelse af affaldsfraktioner. Af disse udgør den interne betaling fra Indsamlingsordninger og Genbrugspladser ca. 30 mio. kr., mens godt 4,6 mio. kr. er

Miljø og teknik, takstfinansieret

betaling fra virksomheder. Indtægter fra salg af genanvendelige materialer som metal, aluminium, plast samt indvinding af gas er budgetteret med 2,7 mio. kr.

For de enkelte anlæg er der budgetteret med, at indtægter fra bl.a. intern afregning dækker drifts-udgifterne til behandling og afsætning mv. af affaldsfraktionerne. Undtaget herfor er den kontrollerede losseplads og forhandlingsanlæg til organisk affald, hvor der hhv. hensættes til lukning af deponianlæg og afskrives på anlægsinvestering.

Mio. kr. 2021-priser	Udgift	Indtægt	Netto
Affaldsterminalen	35,5	-37,2	-1,6
Affaldsterminal, fælles formål*	0,0	0,0	0,0
Omlastestation for dagrenovation	8,8	-8,8	0,0
Mellemdeponi for brændbart affald	5,7	-5,7	0,0
Beholderværksted	0,0	0,0	0,0
Den kontrollerede losseplads	4,4	-4,6	-0,2
Gasudvindingsanlæg losseplads	0,4	-0,4	0,0
Presser- og sorteringsanlæg	7,8	-7,8	0,0
Kompostplads	1,0	-1,0	0,0
Behandlingsanl. let genanvend. materiale	4,4	-4,4	0,0
Sorteringspl. deponi og brændbart affald	1,3	-1,3	0,0
Forbehandlingsanlæg, organisk affald	1,7	-3,2	-1,4

**) fælles formål omfatter fællesudgifter til maskiner, bygninger, medarbejdere samt administration, som overføres til de enkelte ordninger. Netto er udgiftsbudgettet derfor nul.*

Tidligere blev der deponeret store mængder på lossepladsen, men i dag udgør det kun en mindre del af alle de aktiviteter, der foregår her. Omlastning og mellemdeponi er de største aktiviteter på området. Her modtages restaffald (omlastestation), som omlastes til større containere og sendes til forbrænding. I 2020 blev der etableret et midlertidigt forbehandlingsanlæg på Affaldsterminalen til håndtering af det organiske affald. Fra dette anlæg bliver det rensede organiske materiale – pulpen – sendt til Randers Centralrenseanlæg på Kristrup Engvej, hvor det omdannes til biogas og miljørigtig gødning.

På mellemdeponiet omlastes andet forbrændingseget affald. Mens restaffaldet skal sendes til forbrænding samme dag, kan der på mellemdeponiet oplagres affald i lidt længere tid. Dette har tidligere været nødvendigt i perioder med mindre behov for varmeproduktion fra forbrændingsanlæggene fx om sommeren. Nu er der større efterspørgsel efter affald, og lagrene er som regel ganske små.

I takt med at der sker en større udsortering ved borgerne, og der generelt er større krav til sortering og genbrug, er denne aktivitet øget på Randers Affaldsterminal. Generelt gælder det om at få sorteret de forskellige genanvendelige materialer ud i rene fraktioner og råvarer. Målet er, at fraktionerne på sigt kan anvendes i lokale industrier.

Der er fokus på cirkulær økonomi i arbejdet med afsætning af materialerne og sammen med lokale erhvervsinitiativer at skabe en grøn og bæredygtig udvikling i Randers Kommune. Det gælder i særdeleshed på plastområdet.

Miljø og teknik, takstfinansieret

Genbrugspladser

Området omfatter genbrugspladserne i Randers, Langå, Asferg og Øster Tørslev og budgettet for 2021 ses i tabellen nedenfor.

Mio. kr. 2021-priser	Udgift	Indtægt	Netto
Genbrugspladser	29,1	-32,2	-3,1
Genbrugspladser, fælles	1,1	-30,1	-29,1
Genbrugspladsen, Randers	15,9	-1,3	14,6
Genbrugspladsen, Langå	3,7	-0,2	3,5
Genbrugspladsen, Asferg	4,5	-0,3	4,2
Genbrugspladser, Øster Tørslev	3,9	-0,2	3,7

Genbrugspladser modtager mere end 48.000 tons affald om året i mere end 40 forskellige fraktioner. Af den samlede mængde går mere end 83% til genbrug, 11% går til forbrænding, og kun 6% går til deponi. Af de samlede udgifter på 29,1 mio. kr. udgør ca. 18,6 mio. kr. udgifter til afsætning af genanvendelige materialer. Det er primært betaling til Affaldsterminalen (14,0 mio. kr.). De resterende er driftsudgifter primært til løn, maskiner og bygninger samt en andel af de fælles administrative udgifter.

Omkostningerne på genbrugspladserne dækkes af to takster. For private sker opkrævning af renovationsafgift for brug af genbrugspladser via ejendomsskatten, og for virksomheder mv. sker opkrævningen via et særskilt gebyr for erhvervsadgang til pladserne. Hertil kommer indtægter for 2,0 mio. kr. fra salg af jern og metaller mv.

2. Budgetmål i 2021 for Affald og Genbrug

Budgetmål				
Grøn og bæredygtig affaldshåndtering				
Begrundelse/uddybning				
En grøn og bæredygtig udvikling forudsætter et fortsat fokus på affaldshåndtering i Randers Kommune.				
Politisk(e) målsætning(er)				
• Attraktiv bosætningskommune • Attraktiv erhvervskommune • Grøn og bæredygtig udvikling				
	Vision 2023			
Indikator	Baseline 2017/2018	Delmåltal 2021	4-årigt måltal for 2023	Måltal for 2024
Antal kommunale institutioner tilmeldt genbrugsordning for genanvendelige fraktioner, herunder farligt affald og småt elektronikaffald, samt organisk affald.	2017: 105 institutioner.	250 institutioner	Ca. 269 institutioner (alle kommunale institutioner)	269
Bedre sortering af affald, der køres til deponi	2017: 2.700 tons	2.300 tons	1.600 tons	1.600 tons
Status/handlinger ift. at nå mål for vision 2022				
<i>Indikatoren om kommunale institutioner, der skal være tilmeldt genbrugsordning, ophører efter 2022, da alle institutioner skal være tilmeldt. Målet forventes derfor nået i 2022.</i>				
<i>Indikatoren om bedre sortering (affald til deponi) ændres lidt. Her slettes "og til forbrænding" som fremgår af tidligere budgetmål. Årsagen er, at der kun måles på mængden af affald, der køres til deponi. Mængderne omhandler blandet affald til deponi, medens mineralsk affald – fortrinsvis eternitplader - indtil videre altid skal deponeres.</i>				
<i>Indikatoren om cirkulær økonomi som fremgår af tidligere budgetmål slettes. Den er ikke målbar nok lige nu.</i>				

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser budgettet fra 2021 til 2024 (i 2021-priser).

Mio. kr. 2021-priser	2021	2022	2023	2024
Miljø og teknik, takstfinansieret	-14,1	-14,1	-14,1	-14,1
Serviceammen	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Rottebekæmpelse	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Kirkegårde	0,0	0,0	0,0	0,0
Uden for serviceammen	-13,3	-13,3	-13,3	-13,3
Affald og Genbrug	-13,3	-13,3	-13,3	-13,3

3.2 Ændringer over år

Udarbejdes senere til vedtaget budget.

3.3 Mellemværende på Affald og Genbrugsområdet

2017-20 i løbende priser, 2021-25 i 2021 pris (mio. kr.)	Regnskab				Skøn**	Budget iht. gældsafviklingsplan				
	2017	2018	2019	2020	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Status primo*	10,3	22,8	36,6	43,9	43,9	64,4	51,1	37,8	24,5	11,2
Årets driftsresultat	11,0	13,9	7,2	5,2	5,2	-13,3	-13,3	-13,3	-13,3	-13,3
Anlægsudgifter	1,5	0,0	0,1	15,2***	15,2***	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
= Årets samlede resultat	12,4	13,9	7,3	20,4	20,4	-13,3	-13,3	-13,3	-13,3	-13,3
Status ultimo*	22,8	36,6	43,9	64,4	64,4	51,1	37,8	24,5	11,2	-2,1
<i>Heraf hensat til lukning af deponianlæg</i>	-8,4	-8,7	-9,0	-9,2	-9,2	-9,5	-9,7	-9,9	-10,1	-10,3
<i>Heraf restgæld forbehandlingsanlæg</i>				15,2	15,2	13,8	12,4	11,0	9,6	8,2

*) - = forbrugerne har tilgodehavende hos kommunen / + = forbrugerne har gæld til kommunen

**) budgetkontrol pr. maj 2020

***) bevilling til etablering af forbehandlingsanlæg til organisk affald

Tabellen viser det faktiske mellemværende mellem Affald og Genbrug og kommunen for 2017-19, skønnet for 2020 på baggrund af opfølgningen pr. maj 2020, samt budgettal fra 2021 og frem med udgangspunkt i gældsafvikling senest år 2025.

Primo 2017 havde området en gæld til kommunekassen på 10,3 mio. kr., som ultimo 2019 var steget til 43,9 mio. kr. Gennem de seneste år har taksterne været sat for lavt i forhold til de faktiske omkostninger, hvilket betyder, at forbrugerne har betalt for lidt for afhentning af deres affald. Underskuddet er opstået af flere forskellige årsager. Dels har der været stigende mængder affald, som kombineret med faldende priser på fraktionerne tegner sig for størstedelen af underskuddet. Dels var det i 2018 nødvendigt at skifte affaldsrenovator, hvilket forøgede udgifterne til indsamling betydeligt. Samtidig er taksterne i perioden ikke blevet justeret tilstrækkeligt til at dække de stigende udgifter.

Miljø og teknik, takstfinansieret

Miljø- og teknikudvalget er i august 2020 blevet forelagt en plan for afdrag af affaldsområdets gæld frem mod 2025. Planen indebærer en markant forøgelse af taksterne dels til finansiering af de stigende udgifter, så der er balance i budgettet, dels for at kunne afvikle gæld. Planen indebærer, at der de næste fem år opnås et årligt overskud på 13,3 mio. kr.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Der bliver på området benyttet en lang række nøgletal, og herunder er nævnt de væsentligste i forbindelse med, at der i Affalds- og Ressourceplanen er et mål om fald i mængder:

Affaldsmængder i tons	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020**
Deponi	6.938	5.944	5.258	5.590	4.800	5.506	5.198	5.468	5.160*	4.799
Affald til forbrænding	11.305	9.377	8.675	8.720	8.000	7.927	8.587	9.823	9.526	7.335
Restaffald	27.446	26.419	26.052	26.365	25.950	23.594	19.881	18.938	16.903	15.731
Restaffald kg pr. borger	287	275	271	273	267	230	202	193	172	160

*) heraf udgør det blandede deponiaffald 2.905 tons

**) skønnede tal for 2020

4.2. Takster

Taksterne for de enkelte husstande er opdelt i tre særskilte områder. Dels en takst for tømning og behandling af restaffald afhængig af størrelsen af husstandens affaldsbeholder, dels en takst for alle øvrige indsamlingsordninger, og endelig en takst for genbrugspladser. De to sidste er faste gebyrer for alle husstande. Fra 2021 er ordningen for indsamling af organisk affald inkluderet i taksten for dagrenovation. Dette var tidligere en del af genbrugstaksten.

I tabellen ses taksterne for et typisk enfamiliehus med en 240 liters 2-delt beholder til rest og organisk og 14-dagstømning, som er den mest almindelige kombination. Den samlede udgift lå på nogenlunde samme niveau i 2016-18, men blev forhøjet i 2019 og 2020. I 2021 er taksterne yderligere forhøjet og den samlede udgift for et typisk enfamiliehus ligger på knap 2.500 kr. årligt.

Taksterne for et typisk enfamiliehus*

(takster inkl. moms)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dagrenovation**	521,25	450,00	415,00	382,50	437,50	993,75
Genbrug**	500,00	562,50	610,00	912,50	930,00	783,75
Genbrugspladser	525,00	512,50	512,50	537,50	625,00	718,75
I alt affaldsudgift	1.546,25	1.525,00	1.537,50	1.832,50	1.992,50	2.496,25

*) 2-delt 240 liters beholder 14-dagestømning rest og organisk, genbrugsindsamling papir og MGP-emballage, 0-5 meter fra skel, miljøkasser, storskrald 11 gange om året, genbrugspladser. 50 % har 14-dages tømning i 2020. Dette forventes at stige til ca. 66% i 2021

**) I 2021 indgår afgift for tømning af organisk affald i dagrenovationsgebyret. Denne afgift har tidligere været opkrævet i afgift for genbrug